

УДК 636.083:636.2

THE NET GAIN OF THE BULLS OF BEEF AND DAIRY BREEDS**ЧИСТИЙ ПРИРІСТ БУГАЙЦІВ М'ЯСНИХ ТА МОЛОЧНИХ ПОРІД****Kruk O.P. / Крук О.П.***k. a. s / к. с.-г. н.***Ugnivenko A.M. / Угнівенко А.М.***d. a. s., prof. / д. с.-г. н., професор*

ORCID: 0000-0001-6278-8399

Kos N.V. / Кос Н.В.*k. a. s., as. prof. / к. с.-г. н., доцент*

ORCID: 0000-0001-6320-5140

*Національний університет біоресурсів і природокористування України**м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroiv Oborony st., 15,03041*

Анотація. У роботі наведено характеристику м'ясної продуктивності бугайців м'ясних і молочних порід за чистим приростом, який визначають як приріст маси туші на день життя. Доведено, що за поліпшення швидкості росту тварин від народження до забою чистий приріст має тенденцію до збільшення. За збільшення віку забою чистий приріст має тенденцію до зменшення. Чистий приріст у м'ясної худоби більший, ніж у молочної за різних віку забою і особливостей вагового росту.

Ключові слова: м'ясна продуктивність, чистий приріст, бугайці, молочні та м'ясні породи.

Вступ. Існують відмінності між критеріями оцінювання та класифікації яловичини в різних країнах. В Євросоюзі діє система класифікації оцінювання туш тварин під назвою EUROP [2]. За нею оцінюють тільки форму, обмускуленість і жирність туш. В Японії туші оцінюють за системою JMGA. Відповідно до неї існує п'ять рівнів якості на основі мармуровості, кольору яловичини і жиру [4]. В Україні розроблений ДСТУ 4673-2006 «Велика рогата худоба для забою. Технічні умови» [1], в якому передбачають оцінку яловичини, лише за живою масою і масою туш. У Директивах Міжнародного комітету реєстрації тварин (ICAR) рекомендують використовувати ознаку чистий приріст худоби, який визначають як приріст її маси туші на один день життя [3]. Проте, невизначеним залишається вплив віку забою та особливостей росту на чистий приріст молодняку існуючих в Україні порід і типів великої рогатої худоби. Тому, метою роботи є вивчення показників чистого приросту туш молодняку в різному віці забою та за різних особливостей росту.

Основний текст. Дослідження провели в умовах ФГ «Журавушка» Броварського району Київської області на тваринах української чорно-рябої молочної породи, господарстві «Агрікор – Холдинг» Прилуцького району Чернігівської області – абердин-ангуської, південної м'ясної, поліської м'ясної, у т. ч. знам'янського типу, та у племінному заводі «Воля» Золотоніського району Черкаської області – української м'ясної породи. Від народження до відлучення телят м'ясних порід утримували на підсисі, молочних – випоювали молоком і дорощували та відгодовували. Годівлю дослідних тварин проводили

за раціонами, прийнятими у господарствах. Молодняк забивали у різному віці та за різних фактичних параметрів вагового росту до забою. Тварин у групи для забою формували методом збалансованих груп-аналогів. Чистий приріст (Чп) (приріст маси туші із розрахунку на один день життя) обчислювали згідно з вимогами ICAR [3], за формулою (1):

$$\text{Чп} = \frac{\text{Маса туші, кг} \times 1000}{\text{Вік під час забою, дів}} \quad (1)$$

Найвищий чистий приріст до різного віку забою мають бугайці української м'ясної породи (табл. 1). У тварин усіх досліджених порід чистий приріст з віком зменшується, особливо після 18-місячного віку. Найвище (від -7,2 до -21,3%) зменшення відзначається у віковий період до 20 місяців. Найменше зниження чистого приросту є у тварин відносно великорослих української та південної м'ясних порід. Найбільше у ровесників відносно скороспілих абердин-ангуської та похідних від неї порід і типів.

За збільшення живої маси бугайців перед забоєм приріст маси їх туш на один день життя суттєво не змінюється (табл. 2).

Чистий приріст маси туші в тварин усіх досліджених порід за підвищення середньодобових приростів від народження до забою має тенденцію до збільшення (табл. 3).

Таблиця 1

Чистий приріст молодняку великої рогатої худоби до різного віку, г

Порода, тип	До 16 міс.		До 18 міс.		До 20 міс.		До 22 міс.		До 24 міс.	
	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m
Українська м'ясна	7	626±13,2	13	619±9,7	4	584±21,0	6	592±17,1	5	531±17,8*
Абердин-ангуська	5	503±15,6	9	445±8,6	6	420±6,8*	-	-	-	-
Знам'янський тип	8	527±12,6	8	469±15,2	3	415±7,8*	-	-	-	-
Південна м'ясна	7	499±14,3	12	466±8,5	7	462±8,7	-	-	-	-
Поліська м'ясна	4	516±14,3	5	491±15,5	4	460±17,9	-	-	-	-
Українська чорно-ряба молочна	-	-	-	-	11	299±5,0	16	283±4,0	4	279±18,4
Голштинська	10	494±10,6	4	454±15,5	-	-	-	-	-	-

Примітка.*p≤ 0,05 порівняно з 16-місячними тваринами

Таблиця 2

Чистий приріст бугайців за різної живої маси, г

Порода, тип	Фактична жива маса, кг											
	від 400 до 450		від 451 до 500		від 500 до 551		від 551 до 600		від 601 до 650		понад 651	
	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m
Абердин-ангуська	9	438±11,0	11	448±17,9	12	439±11,6	-	-	-	-	-	-
Знам'янський тип	6	455±18,5	10	449±17,0	10	479±23,3	-	-	-	-	-	-
Українська чорно-ряба	15	290±6,7	5	309±6,5	4	302±6,4	-	-	-	-	-	-
Південна м'ясна	6	460±3,8	10	473±7,9	12	490±11,3	-	-	-	-	-	-
Голштинська	5	472±9,2	11	450±24,8	-	-	-	-	-	-	-	-
Українська м'ясна	-	-	-	-	9	605±9,8	8	595±20,0	13	588±16,9	4	607±24,6

Таблиця 3

Чистий приріст бугайців за різних середньодобових приростів, M±m

Порода	Середньодобовий приріст, г													
	до 550		від 551 до 600		від 651 до 700		від 700 до 800		від 801 до 850		від 851 до 900		понад 900	
	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m	n	M±m
Українська м'ясна	-	-	-	-	-	-	3	504±9,7	3	529±28,0	6	570±12,0	4	599±8,2
Абердин-ангуська	-	-	-	-	-	-	10	406±12,5	12	443±7,9	6	488±15,3	-	-
Знам'янський тип	-	-	-	-	-	-	11	423±8,4	2	449±13,1	10	523±11,3	-	-
Південна м'ясна	-	-	-	-	-	-	7	438±6,7	10	477±6,6	9	499±12,1	-	-
Поліська м'ясна	-	-	-	-	-	-	2	431±13,7	3	443±10,0	10	509±8,6	-	-
Голштинська	-	-	-	-	-	-	2	464±23,4	3	473±10,7	10	494±14,6	-	-
Українська чорно-ряба молочна	9	260±2,8	10	283±2,3	8	260±2,8	4	324±8,0	-	-	-	-	-	-

Заключення і висновки. У тварин м'ясних та молочних порід за збільшення віку забою чистий приріст має тенденцію до зменшення, а за збільшення швидкості росту худоби від народження до забою – до збільшення. За чистим приростом м'ясна худоба переважає молочну за різних віку забою і особливостей вагового росту.

Література:

1. Велика рогата худоба для забою. Технічні умови: ДСТУ 4673:2006. Держспоживстандарт України. – К.: Національний стандарт України. Розробники: Г. Єресько, Г. Окольніча, А. Плотницька та ін. Розроблено: Інститут тваринництва УААН, Технологічний інститут молока та м'яса УААН, Національна асоціація виробників м'яса та м'ясопродуктів України “Укрм'ясо.” Надано чинності 01.01.2009 р.

2. Commission of the European Communities 1982. Commission of the European Communities (Beef Carcass Classification) Regulations. Council Regulations 1358/80, 1208/81, 1202/82. Commission Regulations 2930/81, 563/82,

1557/82, Commission of the European Communities, Brussels.

3. International Committee for Animal Recording (ICAR), 2009. INTERNATIONAL AGREEMENT OF RECORDING PRACTICES / Approved by the General Assembly held in Niagara Falls, USA, on 18 June 2008. – Section 3. – P. 91-189.

4. JMGA. Beef carcass grading standart. Japan meat grading association. – 2000. Tokyo, Japan.

References:

1. Velyka rohata khudoba dlia zaboju. Tekhnichni umovy [Cattle for slaughter. Specifications]. DSTU 4673:2006. Derzhspozhyvstandart Ukrainy. – K.: Natsionalnyi standart Ukrainy. Rozrobnyky: H. Yeresko, H. Okolnycha, A. Plotnytska ta in. Rozrobлено: Instytut tvarynnytstva UAAN, Tekhnolohichnyi instytut moloka ta m'iasa UAAN, Natsionalna asotsiatsiia vyrobnykiv m'iasa ta m'iasoproduktiv Ukrainy "Ukr m'iaso." Nadano chynnosti 01.01.2009 r.

2. Commission of the European Communities (1982). Commission of the European Communities (Beef Carcass Classification) Regulations. Council Regulations 1358/80, 1208/81, 1202/82. Commission Regulations 2930/81, 563/82, 1557/82, Commission of the European Communities, Brussels.

3. International Committee for Animal Recording (ICAR), 2009. INTERNATIONAL AGREEMENT OF RECORDING PRACTICES / Approved by the General Assembly held in Niagara Falls, USA, on 18 June 2008. – Section 3. – P. 91-189.

4. JMGA. Beef carcass grading standart. Japan meat grading association. – 2000. Tokyo, Japan.

Abstract. *The article presents characteristic of the bulls meat productivity of beef and dairy breeds according to net gain, as a gain of carcass weight per one day of life. It has been proved if the growth rate increases from birth to slaughter, net gain tends to increasing. If the slaughter age increases, net gain tends to decreasing. The net gain of beef cattle is greater than dairy cattle at different ages of slaughter and weight growth features.*

Key words: *meat productivity, net gain, bulls, dairy and beef breeds.*

Статтю відправлено: 03.06.2019 р.
© Крук О.П., Угнівенко А.М., Кос Н.В.